

Til: Familie- og kulturkomiteen   Kopi: [Mottakernavn]
Fra: KA   Dato: 22. april 2021
Arbeidsgiverorganisasjonen
for kirkelige virksomheter
Re: Prop. 144 L (2020-2021) Lov om Opplysningsvesenets fond

Høringsnotat til Prop. 144 L (2020-2021)

Hovedsynspunkt

KA har gjennomgått de fremlagte forslag til endringer i lov om OVF i Prop. 144 L (2020-2021), med særlig henblikk på kirkelige interesser i gjennomføringen av Stortingets vedtak nr. 500, jf. Innst 109 S (2019-2020). KA er fornøyd med at Regjeringen på bakgrunn av bl.a. innspill fra KA har åpnet for at gravplasser og kirkegrunn kan overføres direkte til vedkommende sokn. Vi er også fornøyd med at det slås fast at kirken også må sikres tilskudd til istandsetting og forsvarlig vedlikehold av de eiendommer som skal overføres fra OVF til Den norske kirke og for øvrig sikres alminnelig råderett over disse eiendommene, jf. merknadene til § 5.

KA viser videre til at selv om Stortinget har vedtatt de overordnede prinsippene om deling av OVF, er det også vesentlig å få på plass de nærmere detaljene i en prosess der staten og kirken skal være likeverdige parter. Vi ber derfor om at Stortinget gir sin tilslutning til at det materielle innholdet i OVF-enigheten og regulering av videre prosess nedfelles i en avtale mellom stat og kirke, jf. Innst. 209 S (2019-2020).

Begrunnelse for avtale mellom stat og kirke

Delingen av OVF reiser en rekke spørsmål som er belyst i proposisjonen, men som ikke inngår i selve lovforslaget. Disse gjelder prinsipper for verdsettelse, ansvaret for finansiering av vedlikehold av bygninger som overtas av kirken, hva staten skal betale, hvordan betaling skal skje og hvor lenge statens forpliktelse skal vare.

I den skriftlige høringen foreslo KA en rettslig regulering av Stortingets vedtak gjennom en juridisk bindende avtale mellom stat og kirke. På den måten kan det sikres langsiktig stabilitet om den omforente løsningen som innebærer et betydelig kulturhistorisk løft for verneverdige kirker over hele landet. Det er vist til KAs forslag i Prop. 144 L (2020–2021) Lov om Opplysningsvesenets fond. Departementet konkluderer med at en juridisk regulering av statens forpliktelser er mulig, men vurderer det slik at et enstemmig stortingsvedtak er *tilstrekkelig* for å sikre kirkens interesser.

Vi vil her peke på at Stortinget hadde en klar betingelse for delingen av OVF. Den innebærer dels at Den norske kirke skal overta en del av de eiendommene som i dag eies av OVF, dels at staten skal påta seg en finansieringsforpliktelse overfor visse kirkebygg, tilsvarende verdien av det som er igjen i fondet i statens eie etter delingen. Denne finansieringsforpliktelsen skal ikke erstatte det ansvaret kommunene har for kirkebygg, eller andre statlige ordninger på kirkebyggområdet. Statens forpliktelse kan rettslig sett derfor anses som en kompensasjon eller erstatning for at staten overtar eierskapet til det som antas å utgjøre hoveddelen av den samlede verdi av OVF. Vi mener at det derfor er hensiktsmessig for begge parter å regulere dette i en avtale – både på grunn av sakens natur, kompleksitet, betydning og langsiktighet.

Hva avtalen bør inneholde

Avtalen bør nedfelle statens finansieringsforpliktelse i tråd med Stortingets vedtak, og presisere og utfylle Stortingets føringer om prosessen i Stortingsvedtak nr. 500, jf. Innst. 209 S (2019-2020). I tillegg til statens langsiktige finansieringsforpliktelse, mener vi avtalen bør inneholde:

- Eventuelle tvisteløsningsmekanismer dersom staten og kirken ikke kommer til enighet som likeverdige parter i den pågående fradelingsprosess, jf. punkt 1 i Stortingets vedtak.
- Bestemmelser som presiserer statens forpliktelse til å dekke vedlikeholdskostnader for de bygg som overdras fra staten til rettssubjektet DnK i medhold av ny lov § 5, jf. punkt 2 i Stortingets vedtak.
- Hvordan verdsettelsen av restverdien av fondet skal skje, hvem som skal foreta den, samt statlig garanti om at økt innsats over tid minst skal svare til denne verdien (inflasjonsjustert) med evt. presiseringer, jf. punkt 3 i Stortingets vedtak.
- At kompensasjonen ikke skal avløse kommunenes ansvar og heller ikke komme til erstatning for andre statlige tiltak (rentekompensasjonsordning, tilskudd til nasjonal kirkebyggdatabase & fagmiljø osv.), jf. punkt 4 i Stortingets vedtak.
- At bevaringsprogrammet utarbeides i samråd med kirkelige instanser, jf. punkt 5 i Stortingets vedtak.

Den vedtatte kirkebyggsatsingen kan ikke vente

Stortinget har vedtatt at til tusenårsjubiléet for kristningen av Norge i 2030, skal middelalderkirker i stein ha «et normalt vedlikeholdsnivå». Dette omfatter 158 kirker. Stortinget har også flere ganger bedt om en forsterket statlig innsats for bedre sikring og vedlikehold av kirker med store kulturminneverdier. Allerede i 2015 ble Regjeringen bedt om å vurdere om det bør opprettes bevaringsprogrammer for kirker. For å nå dette målet, samt få fart på den varslede satsingen på vedlikehold av kulturhistorisk viktige kirkebygg, må det handles nå. Derfor vil vi sterkt anmode regjeringen om å få på plass et bevaringsprogram med en opptrappingsplan og en tydelig strategi for hvordan verneverdige kirkebygg kan få et tilfredsstillende sikrings- og vedlikeholdsnivå allerede i statsbudsjettet for 2022. Arbeidet bør gjøres i nært samarbeid med det nasjonale fagmiljøet på kirkebyggområdet (KA), Kirkerådet og kommunesektoren (KS). Midler fra OVF vil supplere den statlige finansieringen av våre kulturhistorisk viktigste kirkebygg, men det er viktig at satsingen kommer på plass uten å vente på alle avklaringer rundt OVF.